

Civilná ochrana informuje

Človek si uvedomí riziká, ktoré ohrozujú jeho život, zdravie alebo majetok spravidla až vtedy, keď sa stane priamym účastníkom havárie, živelnej pohromy, alebo katastrofy. Analýzy vzniknutých mimoriadnych udalostí potvrdzujú skutočnosť, že nevhodné reagovanie na situáciu a podceňovanie jej možných dôsledkov spolu so vzniknutou panikou znásobujú straty na životoch a zvyšujú počty zranených. Aj keď jednotlivec vo väčšine prípadov nemôže pri mimoriadnej udalosti zásadne zvrátiť priebeh, môže vhodnou reakciou výrazne znížiť dopad jej následkov vo svojom okolí.

Preto sme sa rozhodli v tomto čísle Vajnorských novínok poskytnúť všeobecne aplikovateľné informácie, ktoré sa dajú použiť v prípade ohrozenia vlastného života, zdravia a majetku, alebo ak ste účastníkom mimoriadnej udalosti, pri ktorej je ohrozený život.

Aké mimoriadne udalosti nás môžu postihnúť?

Živelné pohromy: Povodne, Zápľavy, Prietrže mračien a krupobitia, Snehové kalamity, Rozsiahle námrazy, Zosuvy pôdy, Zemetrasenia, Požiare a víchrice.

Havárie: Výbuchy a požiare, Úniky chemických látok, Rádioaktívnych látok, Ropných produktov a iných nebezpečných látok s následným kontaminovaním územia, ovzdušia, vodných tokov, zdrojov pitnej vody, podzemných vôd a pod...

Katastrofy: Veľké letecké, železničné, cestné nehody spojené s požiarimi, prípadne únikom nebezpečných látok.

Činnosť obyvateľstva po vyhlásení varovných signálov?

Ak zaznie siréna nastáva mimoriadna situácia, počúvajte signál a zistíte pred čím Vás varuje!

Platí to pre každého – v práci, v domácnosti, v škole. **Deti ostávajú v školách, materských školách, kde bude o ne postarané !**

- Počúvajte rozhlas, televíziu, miestny rozhlas a očakávajte doplnkovú slovnú informáciu, ktorá nasleduje bezprostredne po doznení varovného signálu sirén. Dozviete sa informácie o bezprostrednom možnom ohrození. Informujte susedov a starších občanov, prípadne im poskytnite pomoc pri vykonávaní opatrení na ich ochranu.
- Netelefonujte zbytočne, najmä nevolajte tiesňové volanie!
- Pripravte a vezmite si so sebou najnutnejšie veci (doklady, cenné veci malých rozmerov, potraviny, vodu, lieky a pod...)

Pri úniku nebezpečných látok opúšťajte priestor najkratšou cestou, podľa možností najkratšou cestou, kolmo na smer vetra! Dýchacie cesty si chráňte vreckovkou, prípadne uterákom namočeným vo vode.

- Pri vykonávaní všetkých činností zachovávajte pokoj, rozvahu, nepodliehajte panike a nekonajte chaoticky!
- Pred odchodom z bytu, domu uzatvorte prívod plynu, vody a elektriny! Uzamknite byt!

Predpokladom pre účinné vykonanie záchranných a lokalizačných prác je včasné varovanie obyvateľstva a vyzrozumenie osôb.

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva varovnými signálmi

DOHOVORENÉ SIGNÁLY CO:

- I. Varovanie obyvateľstva pri ohrození alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti:

Názov varovného signálu	Tón poplachových sirén
VŠEOBECNÉ OHROZENIE	2 – MINUTOVÝ KOLÍSAVÝ TÓN

- II. Varovanie obyvateľstva pri ohrození ničivými účinkami vody:

Názov varovného signálu	Tón poplachových sirén
OHROZENIE VODOU	6 – MINUTOVÝ STÁLY TÓN

- III. Varovanie obyvateľstva počas vojny alebo vojnového stavu pri ohrození v prípade možného vzdušného napadnutia územia štátu:

Názov varovného signálu	Tón poplachových sirén
VZDUŠNÝ POPLACH	2 – MINUTOVÝ KOLÍSAVÝ TÓN

- IV. Vyhlasovanie konca ohrozenia alebo konca pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti:

Názov signálu	Tón poplachových sirén
KONIEC OHROZENIA	2 – MINUTOVÝ STÁLY TÓN BEZ OPAKOVANIA

- I. Za signálu „VŠEOBECNÉ OHROZENIE“ Riad'te sa pokynmi doplnkovej slovnej informácie a v prípade vyhlásenia **UKRYTIA** vykonajte ukrytie!
Doma uzavrite a utesnite okná, dvere, vetracie otvory, vypnite vetracie zariadenie, klimatizáciu, prečkajte v miestnosti ktorá nemá okná, alebo ich má najmenej (chodby, pivnice, práčovne apod...). Pri úniku **AMONIAKU – NH₃** (čpavok) sa ukryte v podzemných prípadne prízemných miestnostiach budov.
V prípade vyhlásenia EVAKUÁCIE vykonajte evakuáciu!
Zabezpečte prípravu evakuačnej batožiny, potraviny a zásoby pitnej vody pred možnou kontamináciou uložte do obalov. Pred odchodom uzatvorte hlavný prívod plynu, vody, vypnite prívod elektrickej energie, presvedčte sa či Vaši susedia vedia o vzniknutej situácii, dodržiavajte ostatné režimové opatrenia na postihnutom území!
- II. Za signálu „OHROZENIE VODOU“ Riad'te sa pokynmi doplnkovej slovnej informácie v stanovenom čase určeným smerom opustite zátopové územie, v prípade bezprostredného ohrozenia okamžite unikajte na vyvýšené miesto mimo dosahu záplavovej vlny.

Varovný signál „KONIEC OHROZENIA“ dvojminútový stály tón sirény bez opakovania. Znamená návrat k pôvodnému režimu životana postihnutom území podľa pokynov doplnkovej slovnej informácie a ďalších informácií zložiek civilnej ochrany.

Varovné signály a signál „KONIEC OHROZENIA“ sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

Preskúšanie prevádzkyschopnosti systémov varovania obyvateľstva sa vykonáva dvojminútovým stálym tónom sirén po predchádzajúcom informovaní obyvateľstva o čase skúšky prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

INDIVIDUÁLNA OCHRANA JEDNOTLIVCA

V prípade neočakávaného ohrozenia je možné použiť improvizované individuálne ochranné prostriedky dýchacích ciest, očí a povrchu tela. Tieto prostriedky sú bežne dostupné takmer v každej domácnosti (alebo by mali byť), sú relatívne lacné, jednoduchá je tiež ich príprava a hlavne použitie aj po dobu niekoľkých hodín.

Samotný užívateľ musí dbať na nasledujúce zásady:

- Celý povrch tela musí byť čo najdokonalejšie zakrytý! Najmä v prípade, ak osoba opúšťa budovu počas vyvedenia z ohrozeného priestoru a počas evakuácie.
- Všetky používané časti musia dokonale tesniť!
- Vhodné sú ľahko umývateľné a zmývateľné plochy – čižmy, rukavice, plášť do dažďa, pokrývka hlavy a pod..
- Tieto prostriedky sa používajú len v prostredí, kde obsah kyslíka v ovzduší je vyšší ako 17 obj. percent!
- Použitie je obmedzené časom, druhom a koncentráciou toxického látky! Doba trvania sa predpokladá niekoľko minút v závislosti od druhu a koncentrácie toxického látky.
- Osoba nie je chránená v prípade, ak sa v ovzduší vyskytuje oxid uhoľnatý!
- Táto ochrana je dočasná!!

Ochrana jednotlivých častí tela a základné prostriedky individuálnej improvizovanej ochrany osoby sú:

- **Ochrana hlavy** – môže ju predstavovať plastová čiapka do dažďa, PET vrecúško (pozor u malých detí na bezpečnosť), prípadne je ochrana hlavy zabezpečovaná plášťom do dažďa s pokrývkou hlavy, ďalej sa odporúča kombinácia spolu so šatkou, čapicou a inou textíliou.
- **Ochrana očí** – sú to najmä rôzne druhy potápačských a plaveckých okuliarov, prípadne okuliare používané v záhradníctve ako ochrana proti chemickým postrekom, prípadne iné. Musia však dokonale tesniť!
- **Ochrana nosa a úst** – vhodné je použiť najmä vreckovku, uterák, kúsok látky, najlepšie bavlnenej a ľanovej povahy, šál buničinovú vatou, vhodne upravenú a uloženú do textílie. V prípade rádioaktívneho prachu treba použiť aj niekoľko vrstiev toaletného papiera uloženého do textílie. Základným predpokladom účinnosti je viacero vrstiev ich kombinácia, dobré utesnenie a použitie absorpčného roztoku. Pozri návod na prípravu. Takto pripravené prostriedky ochrany dýchacích orgánov slúžia na minimalizáciu ohrozenia aj v prípade výskytu mikroorganizmov v ovzduší (najmä baktérie, plesne ap..)

Civilná ochrana informuje 2. časť

V minulom roku v čísle 7-8 2016 sme písali o možných mimoriadnych udalostiach : činnosti obyvateľstva pri vyhlásení varovných signálov, o individuálnej ochrane jednotlivca, o **kolektívnej ochrane** obyvateľstva mestskej časti a zásadách prvej pomoci.

V súčasnosti z médií čoraz častejšie počúvame informácie o vyhlásení rôznych stupňov v dôsledku buď mimoriadnej teploty, silného vetra, intenzívneho dažďa či hmly. Preto tento zameriame pozornosť na „**Činnosti pri vzniku mimoriadnej udalosti v dôsledku extrémnych poveternostných vplyvov**“

VYSOKÉ TEPLOTY

Vyhlásený 2. stupeň

keď je maximálna teplota vzduchu viac ako 35 ° C.

POKYNY:

- Vyhýbať sa pobytu na priamom slnku, najmä na poludnie a popoludní,
- Nenechávať deti a zvieratá na priamom slnku ani v stojacích automobiloch,
- Dodržiavať pitný režim.

Vyhlásený 3. stupeň

keď je dlhodobé dosahovanie teploty vzduchu viac ako 40 ° C.

POKYNY:

- Vyhýbať sa pobytu na priamom slnku, najmä napoludnie a popoludní,
- Dodržiavať pitný režim,
- Nenechávať deti a zvieratá na priamom slnku, ani v stojacích automobiloch,
- Pri pohybe na priamom slnku používať ochranné prostriedky pred priamym slnečným žiarením (pokryvka hlavy, ochranné krémy, slnečné okuliare apod.)

DLHODOBÉ SUCHO – počítať s reguláciou dodávky a odberu pitnej vody.

NÍZKE TEPLOTY

Vyhlásený 2. stupeň

Keď sú dosiahnuté teploty vzduchu - 20 ° C.

POKYNY:

- Chrániť sa primerane teplým oblečením a obuvou,
- Chrániť nekryté časti tela ochranným (mastným) krémom,
- Vykonať primerané opatrenia na ochranu hospodárskych plodín pred prízemnými mrazmi.

Vyhlásený 3. stupeň

Ked' je dosiahnutie teploty vzduchu -30 ° C

POKYNY:

- Urýchlene vyhľadať teplé miesta (obytné zariadenia),
- Vykonať primerané opatrenia v priemysle na ochranu pred silnými mrazmi (zateplenie),
- Chrániť nekryté časti tela ochranným (mastným) krémom.

VIETOR

Vyhlásený 2. stupeň

Ked' výskyt silného vetra, ktorý dosiahne krátkodobo v nárazoch rýchlosť V2 priemer viac ako 20 m/s alebo nárazy viac ako 25 m/s.

POKYNY:

- Nezdŕžiavať sa na voľných plochách, nezdržiavať sa pri labilných prekážkach,
- Zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- Odložiť z dvorov voľne položené predmety,
- Nepúšťať von deti, zabezpečiť domáce zvieratá,
- Neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách s ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi, obmedziť jazdu po otvorených veterných plochách,
- Zabezpečiť okná, skleníky, voľne uložené predmety, pozbierať sušiacu sa bielizeň,
- Pri jazde automobilom znížiť rýchlosť jazdy.

Vyhlásený 3. stupeň

Ked' výskyt mimoriadne silného vetra, ktorý dosiahne krátkodobo v nárazoch rýchlosť V3, priemer viac ako 25 m/s alebo nárazy viac ako 35 m/s

POKYNY:

- Ked' to nie je nutné nevychádzať y domu, nezdržiavať sa na voľných plochách,
- Zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- Nepúšťať von deti,
- S ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi nejazdiť po otvorených veterných plochách.

Pred príchodom vetra, ak je to možné, uzatvoriť autá do garáží, upevniť pohyblivé predmety, zabezpečiť žeriavy, dodatočne ukotviť stožiare a predmety s vysoko položeným ťažiskom, veci z dvorov a spred domov premiestniť do záveterných priestorov.

SNEHOVÉ JAZYKY A ZÁVEJE

Vyhlásený 2. stupeň

Ked' je intenzívna tvorba snehových jazykov a závejov.

POKYNY:

- Vybaviť vozidlo zimnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové reťaze, vlečné lano, lopata a pod),
- Zabezpečiť sa komunikačnými prostriedkami (mobilný telefón, vysielaciačka) pre prípad núdze.

Vyhlásený 3. stupeň

Ked' je mimoriadne intenzívna tvorba snehových jazykov a závejov.

POKYNY :

- Obmedziť pohyb vo vonkajšom prostredí,
- Obmedziť jazdu vozidlom a inými prostriedkami.

SNEŽENIE

Vyhlásený 2. stupeň

Ked' je silné sneženie, pri ktorom spadne viac ako 20 cm nového snehu za 12 hodín.

POKYNY :

- Na horách sledovať a dodržiavať pokyny horskej služby,
- Vybaviť vozidlo príslušnými technickými prostriedkami (zimné pneumatiky, snehové reťaze, vlečné lano, lopata a pod.),
- V prípade mokrého snehu a silného vetra obmedziť pohyb v lese a v blízkosti elektrických vedení.

Vyhlásený 3. stupeň

Ked' je mimoriadne silné sneženie pri ktorom spadne viac ako 30 cm nového snehu za 12 hodín.

POKYNY:

- Obmedziť pobyt a pohyb (aj dopravnými prostriedkami) vonku.

POĽADOVICA

Vyhlásený 2. stupeň

Ked' je intenzívna tvorba poľadovice.

POKYNY :

- Obmedziť pobyt a pohyb (i dopravnými prostriedkami) vonku,
- Upraviť povrch chodníkov tak, aby umožňoval bezpečný pohyb.

Vyhlásený 3. stupeň

Ked' je mimoriadne intenzívna tvorba poľadovice.

POKYNY :

- Obmedziť pobyt a pohyb i dopravnými prostriedkami vonku,
- Upraviť povrch chodníkov tak, aby umožňoval bezpečný pohyb.

BÚRKY

Vyhlásený 2. stupeň

Ked' je výskyt búrok spojených s privalovými zrážkami s úhrnom viac ako 30 mm za 1 hodinu a nárazy vetra s rýchlosťou viac ako 25 m/s.

POKYNY :

- Nezdržiavať sa na voľných plochách, nezdržiavať sa pri labilných prekážkach,
- Zatvoriť a zabezpečiť okná a dvere,
- Odložiť z dvorov voľne položené predmety, neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,
- Zabezpečiť domáce zvieratá,
- S ľahkými vozidlami a nenaloženými nákladnými automobilmi nejazdiť po otvorených veterných plochách,
- Vo voľnej krajine pri búrke prečkať v automobile, alebo vyhľadať nižšie polohy, pozor na ich prípadné zatopenie,
- Nezdržiavať sa pri vysokých stožiaroch alebo vysokých stromoch,
- Opustiť vodné plochy a priestory v blízkosti potokov a riek, aj vyschnutých korýt.

Vyhlásený 3. stupeň

Ked' je výskyt mimoriadne silných búrok spojených s privalovými zrážkami s úhrnom 40 mm za 1 hodinu a nárazmi vetra s rýchlosťou viac ako 35 m/s.

POKYNY :

- Ked' nemusíte, nevychádzajte z domu, nepúšťajte von deti,
- Neparkovať pod stromami a pri chatrných budovách,
- Nezdržiavať sa pri stožiaroch vysokého napätia alebo vysokých stromoch,
- Opustiť vodné plochy a priestory v blízkosti potokov a riek, aj vyschnutých korýt,
- Zabezpečiť obydlie pred vniknutím vody.

DÁŽĎ

Vyhlásený 2. stupeň

Ked' je výskyt intenzívneho dažďa s úhrnom zrážok viac ako 50 mm za 12 hodín.

POKYNY :

- Zanechať akékoľvek činnosti a rýchlo sa odobrať na bezpečné miesto (kopec, vyšší svah),

Pokiaľ máte dostatok času:

- Vypnúť, alebo uzatvoriť hlavné rozvody elektrického prúdu, vody, a plynu,
- Premiestniť vybavenie domácností do vyšších poschodí,
- Uzatvoriť a utesniť všetky okná a otvory,
- Pripraviť si vozidlo pre prípad nutnosti opustenia obydlija,
- Pripraviť si lieky a dokumenty, vhodné ošatenie, trvanlivé potraviny a pitnú vodu na 2 až 3 dni,
- Zobrať si nepremokavú obuv a odev,
- Odstrániť látky, ktoré môžu v styku s vodou vyvolať chemickú reakciu (jedy, žieraviny, kyseliny),
- Informovať svojich susedov, pripraviť evakuáciu zvierat,
- Pripraviť si evakuačnú batožinu 15 kg deti + príručná 5 kg a 25 kg dospelý + príručná,
- Opustiť vodné plochy a priestory v blízkosti potokov a riek, aj vyschnutých korýt.

Vyhlásený 3. stupeň

Ked' je výskyt intenzívneho dažďa s úhrnom viac ako 70 mm za 12 hodín.

POKYNY :

- Dodržiavať pokyny záchranných zložiek, orgánov samosprávy a štátnej správy, sledovať pokyny v hromadných informačných prostriedkoch,
- Opustiť vodné plochy a priestory v blízkosti potokov a riek, aj vyschnutých korýt,
- Odstrániť látky, ktoré môžu v styku s vodou vyvolať chemickú reakciu (jedy, žieraviny..),
- Uzatvoriť utesniť všetky okná a otvory,
- Vypnúť alebo uzatvoriť hlavné rozvody elektrického prúdu, vody a plynu.
-

HMLA

Vyhlásený 2. stupeň

Ked' je výskyt silných hmiel s dohľadnosťou menej ako 300 m.

POKYNY :

- Ak viditeľnosť nepovoľuje ísť rýchlejšie ako 20 km/h a keď nie je možné rozoznať okraj cesty, odstavte vozidlo. Na diaľniciach vyhľadajte najbližšie odpočívadlo a počkať kým sa hmla rozplynie.

Vyhlásený 3. stupeň

Ked' je výskyt mimoriadne silných hmiel s dohľadnosťou menej ako 100 m.

POKYNY :

- Obmedziť jazdu vozidlom z bezpečnostných dôvodov.

Prevzaté časopis Civilná ochrana august 2017